

TENDINȚE DE DEZVOLTARE A INDUSTRIEI DE CONFECȚII ÎN REPUBLICA MOLDOVA

**Victoria CLIPA, drd.,
cercetător științific stagiar, IEFS**

Clothing market represents one of the most dynamic markets of the world economy. The last decades, this market has been marked by radical changes and the main task, especially of developing countries is to maintain the position of their clothing industry both: on the national and international arena. This paper is aimed to describe the main tendencies of development of Moldavian clothing industry.

Piața mondială a confecțiilor se consideră a fi una dintre cele mai dinamice piețe ale economie mondiale. În ultimele decenii aceasta a fost marcată de foarte mari schimbări, iar cea mai semnificativă care a și determinat dezvoltarea ulterioară a ramurii a fost transferul producției de confecții din țările dezvoltate în țările în curs de dezvoltare – țări cu un nivel relativ jos al costurilor de producție.

Conform clasificării activităților din Economia Națională, industria confecțiilor de îmbrăcăminte (CAEN poz. 18) reprezintă una dintre cele trei activități ale industriei ușoare.

În Republica Moldova industria de confecții, de rând cu cea agroalimentară ocupă un loc important în industria națională. Necesitând investiții relativ joase, această ramură s-a dezvoltat pe perioada ultimelor ani fără a fi depuse prea mari eforturi. Industria dispune de capacități de producție relativ înalte, asigurând în jur de 3,6% din producția industrială națională și ocupând aproape 16% din personalul mediu scriptic industrial.

Tabelul 1

	Total întreprinderi	Total personal mediu scriptic industrial	Producție (mii lei)
Ponderea industriei de confecții în total industrie	4.3	15.8	3.6

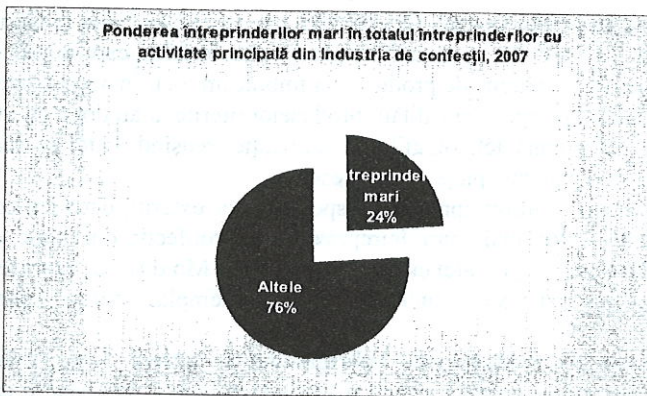
Sursa: BNS

După cum am mai menționat anterior, industria de confecții ocupă un loc special în structura industriei naționale. Ținând cont că Republica Moldova este o țară mică cu capacități investiționale limitate, iar industria de confecții fiind una care ar putea fi dezvoltată cu eforturi financiare relativ reduse, aceasta ar putea reprezenta o ramură strategică de dezvoltare a industriei și economiei naționale.

Un instrument important în dezvoltarea acestei ramuri este elaborarea și implementarea unei politici industriale eficiente care ar viza măsuri și căi de eficientizare a activității întreprinderilor de confecții.

În Moldova activează în industria de confecții peste 200 de întreprinderi în care muncesc peste 19000 de muncitori, sau 15,8% din personalul scriptic industrial. Cu toate acestea trebuie de notat că, spre deosebire de celelalte ramuri, rolul central în industria de confecții le revine întreprinderilor mari. Din 2003 până în 2005, numărul întreprinderilor mari în ramură a crescut sensibil, cu ritmuri mai modeste decât numărul total al întreprinderilor în ramură, constituind mai mult de 20% din numărul acestora.

Graficul 1

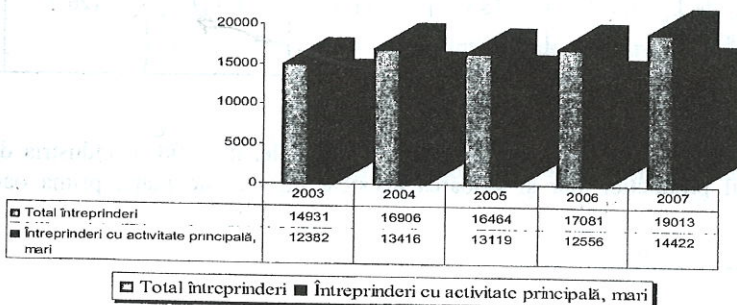

Sursa: Realizat de autor în baza datelor din Comunicatul "Indicatorii principali ai industriei Republicii Moldova" 2007, BNS

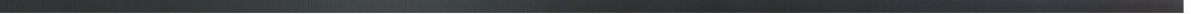
Astfel, întreprinderile mari concentrează 76% din personalul industrial și 78% din producția de îmbrăcăminte.

Graficul 2

Evoluția numărului de salariați în industria de confecții

Sursa: Realizat de autor în baza datelor din Comunicatul "Indicatorii principali ai industriei Republicii Moldova" 2003-2007; BNS

În contextul în care rata șomajului în țară este relativ ridicată, iar pe perioada ultimilor ani personalul industrial a fost în permanență descreștere, se poate constata că rolul industriei de confecții devine cu atât mai mare cu cât această ramură contribuie la consolidarea situației pe piața muncii, înregistrând o creștere constantă a numărului de angajați pe perioada analizată cu excepția anului 2005 când s-a înregistrat o scădere ușoară.

Dezvoltarea acestei ramuri vine să consolideze una din problemele sociale anume prin ocuparea femeilor fără studii superioare. Cu toate acestea lipsa unui sistem de instruire corespunzător și nivelul jos de calificare al muncitorilor bineînțeles se reflectă asupra calității producției autohtone.

Iar în condițiile în care societatea progresează, gusturile consumatorilor se schimbă, iar concurența devine tot mai intensă sporirea eforturilor de eficientizare a activității și de menținere a poziției pe piață ca raportcalitate/preț este imperativă.

În ultimul deceniu, pe fonul evoluțiilor de pe piața mondială, industria de confecții în Moldova a fost marcată de noi tendințe restructurându-se masiv.

Doar în câțiva ani Moldova, de rând cu alte țări în curs de dezvoltare a devenit un centru important de producție pentru Europa Occidentală, cu precădere Italia și Germania. Principala formă de cooperare cu aceste țări o constituia producerea în lohn, care inițial a contribuit enorm la dezvoltarea industriei autohtone de producere a îmbrăcăminte. În acest context, producători de confecții s-au concentrat pe sporirea calității produselor oferite, s-au dotat cu utilaje performante, și-au modernizat, perfecționat tehnologiile de fabricație, reușind astfel să realizeze sortimente competitive pe cele mai exigente piețe mondiale.

Cu toate acestea, conform aprecierilor specialiștilor externi, dacă am considera drept a fi 100% productivitatea celor mai mari întreprinderi de confecții din lume care dispun de o organizare avansată a producției, atunci acest indicator în Moldova ar reprezenta 40-50%, fiind inferior chiar și unelor țări vecine, în România, spre exemplu, acesta reprezentând în jur de 70%.²⁰

Analizând evoluția producției de îmbrăcăminte în ultimii 5 ani, trebuie de marcat că valoarea acesteia în prețuri curente a avut o tendință generală de creștere ca rezultat creșterii prețurilor de consum la îmbrăcăminte. Excepție face anul 2008 în care s-a înregistrat o scădere a valorii producției industriale atât în prețuri curente, cât și în prețuri constante.

Tabelul 2

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Indicii anuali ai prețurilor producției de confecții (anul precedent =100%)	128,9	118,1	111,3	110,9	126,2	94,6

Sursa: *BNS*

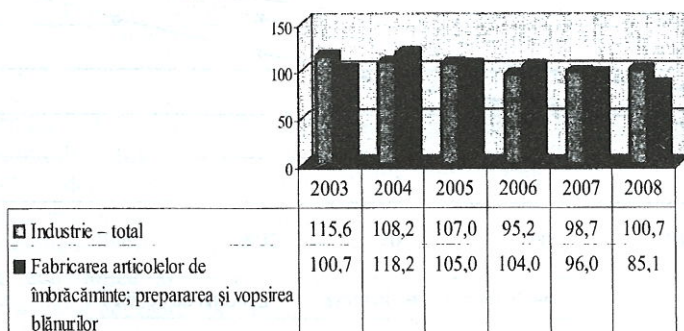
Ca rezultat a crizei economico-financiară mondiale, în 2008 în industria de confecții a scăzut volumul producției, dar și valoarea acesteia întrucât pe piață, prima oară pentru pe

²⁰ *Промышленность Молдовы: вчера, сегодня, завтра, Михаил Поисик. Кишинев 2008.*

perioada anilor 2003-2008 s-a înregistrat o scădere a indicelui de preț a producției industriale de confecții acesta reprezentând 94,6% față de anul precedent (Tabelul 2).

Graficul 4

Indicii volumului producției industriale, anul precedent=100%

□ Industrie – total ■ Fabricarea articolelor de îmbrăcăminte; prepararea și vopsirea blănușilor

Sursa: Realizat de autor în baza datelor BNS

Odată cu tendințele înregistrate în ultimii ani, scăderea volumului producției și totodată creșterea personalului în industria de confecții, s-a înregistrat o scădere a productivității muncii începând cu anul 2007, constituind 93,7% di valoarea anului precedent.

Indicii productivității muncii și a salariului mediu lunar

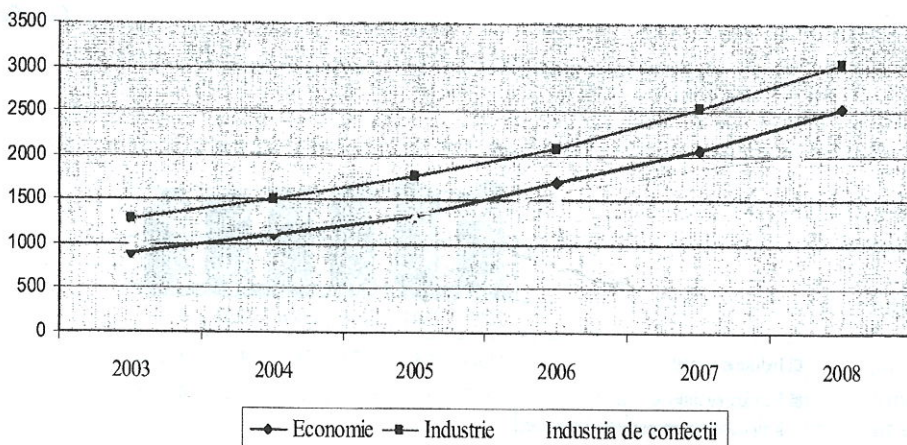
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Productivitatea muncii	98	115,4	110,5	109,7	93,7	-
Salariul mediu lunar	-	119,7	112,2	118,3	117,7	111,7

Sursa: Calculat de autor în baza datelor BNS

Situația devine și mai complicată întrucât în pofida faptului că volumul de producție și respectiv productivității muncii au înregistrat o tendință descrescătoare salariile continuă să crească.

Trebuie de notat că salariile în industria de confecții sunt superioare salariului mediu pe economic care în 2008 a reprezentat 2529,7 cu 512 lei mai puțin comparativ cu salariul mediu lunar pe industrie. În ceea ce privește industria de confecții, salariul mediu lunar în această ramură este inferior chiar și salariului mediu lunar pe economic care în 2008 a atins suma de 2056,5 lei.

Evoluția salariului mediu lunar în industria de confecții

Sursa: 2003-2006 *Piața forței de muncă în Republica Moldova 2007, Chișinău 2007*; 2007 - *Notă informativă: Salariul mediu lunar al unui angajat în anul 2007*(Nr. 09/01-94, 07.03.08), BNS.; 2008 - *Notă informativă cu privire la remunerarea salariaților în anul 2008* (Nr. 09/01-65, 17.03.09), BNS.

Astfel, având menționate cele de mai sus ies în evidență câteva tendințe principale care au marcat industria de confecții moldovenească pe perioada ultimilor ani:

- Scăderea producției de îmbrăcăminte a început să înregistreze o tendință descrescătoare pe perioada ultimilor ani;
- S-a înregistrat o tendință de scădere a productivității muncii în ramură;
- Deși cu ritmuri lente, s-a înregistrat o creștere a salariului mediu pe ramură.

Aceste evoluții, dacă am ține cont de experiența României, Poloniei, precum și a altor țări, marchează sfârșitul perioadei de înflorire a industriei moldovenești de confecții în baza producției în lohn. Având tot mai puține comenzi din partea partenerilor occidentali, firmele autohtone din ramura de confecții trebuie să se angajeze cu cea mai mare severitate în procesul de avansare pe scara lanțului valoric a industriei de confecții.

În același timp, se vede necesitatea creării unui suport real din partea statului în acest sens. În acest context, trebuie de notat că au fost deja întreprinși primii pași de către autoritățile statale, fiind elaborat un program de dezvoltare a industriei ușoare până în anul 2015.

Bibliografie

1. Промышленность Молдовы: вчера, сегодня, завтра, Михаил Пойсик. Кишинев 2008;
2. Notă informativă: Salariul mediu lunar al unui angajat în anul 2007(Nr. 09/01-94, 07.03.08), BNS;
3. Notă informativă cu privire la remunerarea salariaților în anul 2008 (Nr. 09/01-65, 17.03.09), BNS;
4. Comunicatul "Indicatorii principali ai industriei Republicii Moldova" 2007, BNS
5. www.statistica.md

